

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.14.2015
P/15/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/110 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego w latach 2013-2015 (I połowa).

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze.

Kontrolerzy 1. Anna Tronowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94953 z dnia 25 czerwca 2015 r.
2. Mariusz Kniat, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 94953 z dnia 14 lipca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka kontrolowana Urząd Miejski w Szprotawie, ul. Rynek 45, 67-300 Szprotawa, dalej *Urząd* lub *Gmina*.

Kierownik jednostki kontrolowanej Józef Rubacha, Burmistrz Szprotawy¹.

(dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Gmina zapewniła dostawę wody o jakości zdatnej do spożycia niemal wszystkim mieszkańcom. Jednakże wskutek niedostatecznej bądź przestarzałej infrastruktury kanalizacyjnej znaczna liczba mieszkańców, w szczególności wsi, pozbawiona była możliwości podłączenia się do sieci kanalizacyjnej. Niewątpliwie poprawa w tym zakresie nastąpi w wyniku, planowanej do końca 2015 r., realizacji projektu pn. „Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla Aglomeracji Szprotawa”.

Przedsięwzięcia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, ustalone w oparciu o rzetelną diagnozę faktycznych potrzeb, zostały ujęte w obowiązujących dokumentach planistycznych, a zbadane inwestycje zostały prawidłowo zrealizowane. Gmina właściwie wykonywała również obowiązki informacyjne oraz sprawozdawcze w zakresie objętym kontrolą.

Wbrew ustawowym wymogom, nie prowadzono natomiast ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zaniechano prowadzenia kontroli w zakresie postępowania z nieczystościami płynnymi. W konsekwencji tych zaniedbań, Gmina nie posiadała rzetelnej wiedzy o funkcjonowaniu tych instalacji, co może w przyszłości negatywnie wpływać na jakość wody.

Taryfa za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków gwarantowała samofinansowanie się działalności dotyczącej zaopatrywania w wodę.

¹ Od 10 grudnia 2010 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie remontów i kierunków rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, celem zapewnienia mieszkańcom gminy nieprzerwanych dostaw wody

1.1. Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

1.1.1. Powierzchnia Gminy Szprotawa wynosi 23.160,86 ha, zamieszkuje ją 20.987 osób³, z tego 11.867 mieszkańców miasta i 9.120 mieszkańców wsi. Liczba mieszkańców Gminy korzystającej z sieci wodociągowej wynosi 90,9%, z tego mieszkańców miasta – 100%, mieszkańców wsi – 79,01%. Długość sieci wodociągowej wynosi 244,06 km, sieci kanalizacyjnej: ogólnospławnej 24,54 km, sanitarnej 60,75 km. Procent mieszkańców gminy objętych siecią kanalizacyjną wynosi 57%, w tym: mieszkańców miasta 71,6%, mieszkańców wsi 39,4%.

(dowód: akta kontroli str. 9)

1.1.2. Zadaniemi z zakresu gospodarki wodnej, współpracą z gminnymi osobami prawnymi i podmiotami świadczącymi usługi komunalne w zakresie dostawy wody i odbioru ścieków zajmował się Wydział Gospodarki i Ochrony Środowiska. Zadania te wykonywało dwóch pracowników Wydziału⁴, którzy spełniali minimalne wymagania kwalifikacyjne w zakresie stażu pracy oraz wykształcenia⁵.

W Urzędzie wyodrębniona została również komórka organizacyjna pn. „Jednostka Realizująca Projekt” (dalej: *JRP*) dla inwestycji *Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Szprotawa*, która zajmowała się m.in. realizacją ww. projektu, a w szczególności jego zarządzaniem i wdrażaniem rzeczowym oraz finansowym, zapewnieniem nadzoru nad realizacją projektu.

(dowód: akta kontroli str. 10-34, 38-52)

1.1.3. Zezwolenie⁶ na wykonywanie zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków (art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁷ posiada jeden podmiot Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja spółka z .o.o. (dalej *SzWiK* lub *Spółka*). Natomiast zezwolenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁸ dotyczące opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych posiadały dwa podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 53-59)

1.1.4. Zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków wykonuje spółka z o.o. Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja, której jedynym udziałowcem była Gmina (wysokość kapitału zakładowego wynosi 20.141.300 zł). Spółka została utworzona umową z dnia 1 marca 2013 r. w wyniku przekształcenia zakładu budżetowego działającego pn. Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja. Wpisu Spółki do rejestru dokonano 2 kwietnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 60, 196-202)

³ Według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r.

⁴ Inspektor ds. gospodarki komunalnej oraz inspektor ds. ochrony środowiska.

⁵ Określone w załączniku nr 3 tabela IV F rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786).

⁶ Z dnia 9 kwietnia 2013 r.

⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 139.

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

W okresie objętym kontrolą Spółka dzierżawiła majątek od Gminy o wartości 53,6 mln. zł, w tym m.in. oczyszczalnię ścieków w Wiechlicach, Stację Uzdatniania Wody w Szprotawie, sieć kanalizacyjną ogólnospławną miasta Szprotawa, sieci wodociągowe na terenach wiejskich (w Długiem, Lesznie Górnym, Wiechlicach, Sierakowie, Bobrowicach, Dziećmiarowicach, Lesznie Dolnym, Ciecieszowie, Nowej Koperni, Pasterzowicach, Witkowie, Borowinie, Dzikowicach, Siecieborzycach, Rusinowie) płacąc łącznie za cały okres objęty kontrolą czynsz dzierżawy w wysokości 117,4 tys. zł.

Łączna wartość odpisów umorzeniowych od majątku przekazanego Spółce na podstawie umów dzierżawy wyniosła 1.757.252,51 zł. Czynsz dzierżawy stanowił 6,7% wartości odpisów umorzeniowych. Burmistrz wśród przesłanek decydujących o wysokości ustalonego czynszu dzierżawnego wymienił m.in. okoliczność, że jego wysokość ma przełożenie na wysokość ustalanych przez Spółkę taryf za wodę i ścieki. Zbyt wysokie ceny taryfowe mogłyby spowodować m.in. brak akceptacji przez mieszkańców ich wysokości oraz spadek zużycia wody, co skutkowałoby nie osiągnięciem przez Spółkę planowanego przychodu i ponoszeniem strat, a w konsekwencji koniecznością dokapitalizowania Spółki z budżetu gminy.

(dowód: akta kontroli str. 61, 567-586, 601-602)

1.1.5. Wielkość dochodów osiągniętych przez Gminę w okresie objętym kontrolą wyniosła odpowiednio: 74.494,6 tys. zł, 99.227 tys. zł, 50.075,5 tys. zł (do 30.06.2015 r.). W tym samym okresie Gmina poniosła wydatki, odpowiednio, w kwotach 71.532,6 tys. zł, 107.894,9 tys. zł, 52.588,4 tys. zł, w tym wydatki związane z realizacją zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej odpowiednio: 8.372,3 tys. zł, 40.831 tys. zł, 15.270,4 tys. zł. W 2013 r. wskaźnik zadłużenia Gminy, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁹ (obowiązujący do końca 2013 r.), wyniósł 43,44% dochodów wykonanych. W 2014 r. i 2015 (I półrocze) indywidualny wskaźnik zadłużenia, wynikający z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰, wyniósł odpowiednio 1,35%, 2,62%. Łączne zadłużenie Gminy z tytułu realizacji inwestycji związanych z poprawą gospodarki wodno-ściekowej wynosiło 20.392 tys. zł¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 62-63, 66-68)

1.2. Plany dotyczące sieci

1.2.1. W Gminie zidentyfikowano najistotniejsze potrzeby w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, stwierdzając:

- a) w zakresie gospodarki wodnej m.in.: zły stan techniczny istniejącej sieci wodociągowej (w przeważającej mierze rury z żeliwa szybko zarastają osadami żelaza), przestarzałą technologię uzdatniania wody (istniejący układ technologiczny stacji uzdatniania wody nie zapewnia wymaganego stopnia niezawodności pracy urządzeń oraz bezpieczeństwa dostawy wody pitnej o wymaganej jakości);
- b) w zakresie gospodarki ściekowej m.in.: duże zanieczyszczenie odbiorników ściekowych (tj. wód rzek Szprotawa i Bóbr), niski stopień skanalizowania, zły stan techniczny istniejącej sieci kanalizacyjnej (w zdecydowanej większości sprzed 1945 r.), brak wymaganej przepustowości technologicznej oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 77- 103)

⁹ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

¹¹ Według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r., z tytułu realizacji projektu pn. Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Szprotawa.

W celu rozwiązania ww. problemów Gmina przystąpiła do realizacji planowanego na lata 2007-2015 przedsięwzięcia pn. *Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Szprotawa* (dalej: *Projekt*). Celem Projektu jest uporządkowanie systemu wodno-ściekowego na terenie aglomeracji Szprotawa¹² oraz zapewnienie jakości wody pitnej i właściwego sposobu oczyszczania ścieków komunalnych, a także zwiększenie dostępności do systemu kanalizacji zbiorczej¹³. Powyższe cele miały zostać osiągnięte m.in. poprzez modernizację istniejącej Stacji Uzdatniania Wody, przebudowę układu wężła wieży ciśnień, budowę studni głębinowej, budowę i modernizację kanalizacji sanitarnej rozdzielczej wraz z systemem pompowni sieciowych oraz przebudowę istniejącej oczyszczalni ścieków. Zakładany efekt środowiskowy Projektu to w szczególności zaprzestanie odprowadzania nieczyszczonych ścieków do środowiska oraz zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych.

Zadania ujęte w Projekcie wraz z planowanym kosztami i źródłami ich pokrycia zostały wprowadzone również do gminnego programu ochrony środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą 2021¹⁴ oraz uwzględniono je w Wieloletnich Prognozach Finansowych.

Ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2012 r.¹⁵ do 26 września 2014 r. Gmina nie posiadała programu ochrony środowiska, o którym mowa w przepisie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹⁶ (dalej: *ustawa POŚ*).

(dowód: akta kontroli str. 77-149, 300)

1.2.2. Na lata 2014-2018 obowiązywał Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych (dalej: *Plan*). Przedmiotowy Plan był zgodnie z obowiązującym wymogami opracowany przez Spółkę, a następnie, po uprzedniej weryfikacji przez Burmistrza pod kątem zgodności z kierunkami rozwoju Gminy, uchwalony przez Radę Miejską 27 września 2013 r. (zaktualizowany 30 kwietnia 2014 r.). Plan zawierał elementy wymagane przepisem art. 21 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków oraz był zgodny z ustaleniami zezwolenia wydanego Spółce na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 53-58, 150-159)

1.2.3. Gmina realizowała zadania dla aglomeracji Szprotawa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, przy czym zakres przedmiotowy realizowanych zadań dotyczył zadań ujętych w ww. Projekcie. Burmistrz realizował prawidłowo obowiązki sprawozdawcze, tj. składał Marszałkowi Województwa Lubuskiego informacje z realizacji programu za 2014 r., stosownie do wymogów art. 43 ust. 3c ustawy z dnia 18 lipca 2011 r. Prawo wodne¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 160)

1.2.4. W Programie usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy długość wodociągowych rur azbestowo-cementowych oszacowano na około 3.288 mb. Przewiduje on pozostawienie w ziemi rur i złącz azbestowo-

¹²Aglomeracja Szprotawa z istniejącą oczyszczalnią ścieków w miejscowości osiedle Wiechlice została powołana Rozporządzeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 31 lipca 2006 r. (RLM 19299) – aglomeracja obejmuje następujące miejscowości: Szprotawa, Dzieńmiarowice, Leszno Dolne, Leszno Górne, Henryków, osiedle Wiechlice.

¹³Po realizacji projektu stopień skanalizowania aglomeracji Szprotawa osiągnie (97,34%).

¹⁴Uchwała Rady Miejskiej Nr LXI/430/2014 z dnia 26 września 2014 r.

¹⁵Do dnia 31 grudnia 2011 r. obowiązywał Program ochrony środowiska gminy Szprotawa na lata 2004-2011 przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XXVII/189/2004 z dnia 30 listopada 2004 r.

¹⁶Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.

¹⁷Dz. U. z 2015 r., poz. 469.

cementowych wyłączonych z użytkowania instalacji wodociągowych, których usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 604-607)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 26 września 2014 Gmina nie posiadała gminnego programu ochrony środowiska, co stanowiło naruszenie przepisu art. 17 ust. 1 ustawy POŚ.

(dowód: akta kontroli str. 104, 121, 161-162)

Odpowiedzialny za sporządzenie programu Burmistrz Szprotawy wyjaśnił, że: (...) *ponad dwuletni okres braku ww. programu był spowodowany błędnym przekonaniem o wejściu w życie zmiany ustawy Prawa ochrony środowiska dotyczącej zniesienia tego obowiązku oraz wysokimi kosztami opracowania programu.*

(dowód: akta kontroli str. 161-163)

Ocena cząstkowa

Gmina była odpowiednio przygotowana organizacyjnie do realizacji zadań w zakresie prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W oparciu o rzetelną diagnozę faktycznych potrzeb w zakresie gospodarki wodno-ściekowej określono niezbędne przedsięwzięcia, które ujęto w obowiązujących dokumentach planistycznych. Zadbano również o zapewnienie funduszy na realizację tych zadań, m.in. poprzez skuteczne pozyskiwanie środków pomocowych Unii Europejskiej.

2. Realizacja działań służących zapewnieniu dostaw wody przydatnej do spożycia oraz ich skuteczność

2.1. Wykonywanie obowiązków

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. Zgodnie z art. 12 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, informowanie mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia następowało poprzez odnośnik ze strony Urzędu do strony internetowej Spółki, na której umieszczono informacje dotyczące jakości wody oraz wywieszanie informacji w tym zakresie na tablicy ogłoszeń Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 69, 164)

2.1.2. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków skażenia wody zagrażających zdrowiu i życiu. Powiatowy Państwowy Inspektor Sanitarny (dalej: PPIS) stwierdził jedynie niespełnianie przez wodę wszystkich wymaganych parametrów, tj.: przekroczenie parametrów dopuszczalnej mętności (6 ocen¹⁹), sporadycznie stwierdzano zwiększoną ilość żelaza (2 oceny²⁰), związków manganu (2 oceny²¹) oraz jonu amonu (1 ocena²²). Spółka reagowała na ww. wyniki poprzez m.in. wymianę złoża filtracyjnego, zwiększanie częstotliwości płukania złoża filtracyjnego, dokonanie modernizacji instalacji napowietrzającej. Kolejne badania PPIS potwierdzały spełnienie przez wodę wymaganych parametrów.

(dowód: akta kontroli str. 165)

¹⁸ Program przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 września 2011 r., nr XV/118/2011.

¹⁹ Ujęcie wody w Szprotawie.

²⁰ Ujęcie wody w Szprotawie.

²¹ Ujęcie wody w Szprotawie i Siecieborzycach.

²² Ujęcie wody w Siecieborzycach.

2.1.3. W okresie objętym kontrolą pobór wody następował z pięciu ujęć, zlokalizowanych w: Szprotawie, Siecieborzycach, Dzikowicach, Borowinie, Pasterzowicach²³. Oględziny trzech ujęć wody (w Siecieborzycach, Dzikowicach i Szprotawie) wykazały, że tereny ujęć były ogrodzone, a na ogrodzeniu umieszczono informację o ujęciu oraz zakazie wstępu osobom trzecim. Pomimo prawidłowego oznakowania, dla ujęć formalnie nie ustanowiono stref ochronnych, o których mowa w art. 51 pkt 1 ustawy Prawo wodne, przy czym nie stwierdzono przypadków skażeń wody związanych z nienależytą ich ochroną. Prezes Spółki zadeklarował wystąpienie o ustanowienie takich stref.

(dowód: akta kontroli str. 166-179, 181)

Teren jednego z ujęć wody (w Szprotawie) objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (dalej *MPZP*), a jego charakter został określony jako teren ujęć wody i obiektów zaopatrzenia w wodę. Pozostałe ujęcia nie są objęte *MPZP*.

(dowód: akta kontroli str. 183-184)

2.1.4. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków²⁴ zawierał wszystkie elementy, o których mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 185-195)

2.1.5. Za poszczególne lata objęte kontrolą Burmistrz otrzymał wnioski taryfowe. I tak:

- 22 sierpnia 2012 r. złożono wniosek o zatwierdzenie taryfy na okres od 1 listopada 2012 r. do 31 października 2013 r.;
- 21 sierpnia 2013 r. złożono wniosek o zatwierdzenie taryfy na okres od 1 listopada 2013 r. do 31 października 2014 r.;
- 22 października 2014 r. złożono wniosek o zatwierdzenie taryfy na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 203)

Po ich weryfikacji Burmistrz przedkładał je Radzie Miejskiej, która w dwóch przypadkach, stosownie do art. 24 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę podjęła uchwałę o ich zatwierdzeniu²⁵. W jednym przypadku, dotyczącym wniosku taryfowego na 2015 r., w związku z niepodjęciem przez Radę Miejską uchwały o zatwierdzeniu albo o odmowie zatwierdzenia taryfy, obowiązującymi taryfami stały się zgodnie z art. 24 ust. 8 ww. ustawy taryfy z wniosku złożonego przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 208-258)

W wyniku weryfikacji, przeprowadzonej przez Burmistrza, wniosku ustalającego taryfy na okres od 1 listopada 2013 r. do 31 października 2014 r. dokonano zmniejszenia wysokości proponowanych przez Spółkę stawek taryfowych na zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków, m.in. o: 11,7 % (z 4,28 zł do 3,78 zł) za odprowadzanie ścieków do kanalizacji z eksploatacją osadników, 20% (z 8,75 zł do 6,97 zł) za odprowadzanie ścieków do kanalizacji i ich oczyszczanie na oczyszczalni ścieków. Spółka w 2014 r. odnotowała stratę z tytułu sprzedaży ścieków w wysokości 285 tys. zł, a strata z tytułu całej działalności za cały 2014 r. wyniosła 120 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 225-243, 279-281)

²³ Poboru wody w Pasterzowicach zaprzestano w marcu 2013 r.

²⁴ Uchwałą nr LXIX/502/10 z dnia 30 września 2010 r.

²⁵ Uchwałą nr LXI/431/2014 z dnia 26 września 2014 r. przedłużono czas obowiązywania taryf określonych za okres od 1 listopada 2013 r. do 31 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.

W dniu 11 grudnia 2014 r. Rada Miejska podjęła uchwałę²⁶ w sprawie dopłat do taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków w wysokości: 1 zł (netto)²⁷ do 1 m³ dla gospodarstw domowych wprowadzających ścieki do kanalizacji, które nie eksploatują przepływowego osadnika ścieków oraz 3 zł (netto)²⁸ do 1 m³ dla gospodarstw domowych odprowadzających ścieki do kanalizacji i ich oczyszczanie na oczyszczalni ścieków. Z tytułu dopłat Gmina przekazała Spółce kwotę 284.248,96 zł.

(dowód: akta kontroli str. 205, 207, 278)

2.1.6. W Urzędzie mimo obowiązku określonego w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie prowadzono ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 282)

2.1.7. Oba podmioty posiadające zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych składały, stosownie do obowiązków wynikających z art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, kwartalne sprawozdania dotyczące opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 283)

2.1.8. Stosownie do przepisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy²⁹ opróżnianie zbiorników na nieczystości ciekłe winno następować z częstotliwością gwarantującą zabezpieczenie przed ich przepełnieniem (§ 1 pkt 21 ppkt 2 lit. I), a oczyszczalni przydomowych z częstotliwością wynikającą z indywidualnych instrukcji eksploatacyjnych (§ 1 pkt 27).

W okresie objętym kontrolą Urząd przeprowadzał trzy kontrole częstotliwości opróżniania przez mieszkańców zbiorników bezodpływowych. Nie były natomiast przeprowadzane kontrole częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 64, 285-293)

2.2. Realizacja inwestycji

2.2.1. W okresie objętym kontrolą, Gmina poniosła łącznie wydatki majątkowe 73.369,8 tys. zł, z tego w związku z realizacją inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wydatkowała łącznie 64.473,6 tys. zł (w tym: 8.372,3 tys. zł, 40.830,9 tys. zł, 15.270,4 tys. zł odpowiednio w 2013 r., 2014 r., 2015 r. I połowa), z tego na inwestycje w zakresie zapatrzenia w wodę 5.947,5 tys. zł (Stacja Uzdatniania Wody), a inwestycje w zakresie odprowadzania ścieków 47.145,3 tys. zł (przebudowa oczyszczalni ścieków³⁰, budowa kanalizacji sanitarnej³¹). Pozostałą kwotę stanowiły wydatki związane m.in.: z wynagrodzeniem Inżyniera Kontraktu, nadzorem archeologicznym, promocją projektu, wydatkami osobowymi oraz złożeniem kwoty do depozytu sądowego³².

(dowód: akta kontroli str. 294-305)

²⁶ Nr III/15/2014.

²⁷ Kwota ustalona we wniosku taryfowym – 6,39 zł (netto).

²⁸ Kwota ustalona w wniosku taryfowym – 9,60 zł (netto).

²⁹ Uchwała nr XXXVI/268/2013 z dnia 31 stycznia 2013 r.

³⁰ Kontrakt 13.

³¹ Kontrakt 14, 15 oraz 21.

³² Do depozytu sądowego (Sąd Rejonowy w Lesznie. Sąd Rejonowy w Żaganiu) złożono kwotę ogółem 5.242,6 tys. zł związaną z tytułami wykonawczymi dotyczącymi rozliczeń z wcześniejszym wykonawcą oraz podwykonawcą kontraktu 5 – Wykonanie dokumentacji projektowej na budowę kanalizacji sanitarnej oraz wykonanie robót budowlanych polegających na budowie kanalizacji sanitarnej, rozbudowie SUW w Szprotawie, przebudowie Oczyszczalni Ścieków w Wiechlicach – umową rozwiązano 4 lipca 2012 r.

Ww. inwestycje prowadzone były w ramach przedsięwzięcia pn. *Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Szprotawa* (opisanego w pkt. 1.2.1. niniejszego wystąpienia). W jego ramach wyodrębniono 21 zadań (kontraktów stanowiących odrębne zamówienia), a okres ich realizacji przypadła na lata 2007-2015 (31 grudnia)³³. Planowany łączny koszt realizacji Projektu wynosi 105,33 mln zł³⁴, a koszty wykonane 70,96 mln zł (stan na 30.06.2015 r.). Gmina uzyskała dofinansowanie na realizację Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (Fundusz Spójności UE) w wysokości 54,30 mln zł³⁵ (85% kosztów kwalifikowalnych)³⁶, natomiast wkład własny został sfinansowany m.in. z wyemitowanych obligacji, pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz z dochodów własnych Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 294-303, 341-348)

2.2.2. Badanie dwóch największych wartościowo inwestycji zakończonych w okresie objętym kontrolą tj.: kontraktu 12 – *Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Szprotawie – dokończenie* (wartość ogółem: 5,95 mln zł) oraz kontraktu 13 – *Przebudowa Oczyszczalni Ścieków w Wiechlicach – dokończenie* (wartość ogółem: 25,85 mln zł) wykazało, że:

Wykonawcy ww. zadań zostali wybrani w trybie przetargu nieograniczonego, po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, tj. z poszanowaniem zasad określonych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych³⁷ (dalej: *Pzp*). Zamawiający zawarł umowy w sprawie udzielenia ww. zamówień publicznych w terminie określonym w art. 94 ust. 1 *Pzp*. Zamawiający rzetelnie udokumentował czynności prowadzone w toku badanych postępowań.

Przy realizacji ww. zamówień stosowano warunki kontraktowe dla budowy robót inżynierijno-budowlanych projektowanych przez zamawiającego (FIDIC)³⁸.

(dowód: akta kontroli str. 306-340)

Przeprowadzane przez Instytucję Wdrażającą kontrole procedury zawierania umów (aneksów do umów) z wykonawcami nie stwierdziły nieprawidłowości w tym zakresie, a ponadto potwierdzały zgodność zakresu rzeczowego zamówienia z zakresem rzeczowym objętym umową o dofinansowanie³⁹.

(dowód: akta kontroli str. 349-406)

2.2.3. Zawarte przez Gminę w dniu 26.04.2013 r. (kontrakt 12) oraz w dniu 15.04.2013 r. (kontrakt 13) umowy z wykonawcą, m.in.:

- zawierały: termin realizacji zadania (kontrakt 12 – 30.06.2014 r., kontrakt 13 – 29.10.2014 r.), wysokość wynagrodzenia⁴⁰, sposób rozliczenia i terminy płatności, przedmiot umowy,
- gwarantowały zabezpieczenie interesu zamawiającego w przypadku nienależytego wykonania przedmiotu zamówienia (*Warunki szczególne kontraktu – pkt 4.2. Zabezpieczenie wykonania*⁴¹),

³³ Według stanu na 30.06.2015 r. – zrealizowano 10 kontraktów, a 11 było w trakcie realizacji.

³⁴ W tym 63,84 mln zł - kwalifikowalne, 41,49 mln zł - niekwalifikowalne.

³⁵ Maksymalna kwota dofinansowania.

³⁶ Umowa o dofinansowanie z 20 sierpnia 2010 r. nr POIS.01.01.00-00-251/10-00 zawarta z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze (Instytucja Wdrażająca).

³⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

³⁸ Według procedur realizacji inwestycji sporządzonych przez Międzynarodową Federację (Niezależnych) Inżynierów Konsultantów (FIDIC).

³⁹ Kontrakt nr 12 – informacje pokontrolne z dnia: 9.10.2013 r., 25.11.2014 r. (3 informacje), kontrakt nr 13 – informacje pokontrolne z dnia: 1.08.2013 r., 10.06.2014 r., 25.11.2014 r., 15.05.2015 r.

⁴⁰ Cena kontraktowa ustalona w oparciu o faktycznie wykonane roboty (obmiary) wg warunków FIDIC.

- przewidziano w nich kary umowne i odszkodowanie (*Warunki szczególne kontraktu – pkt 8.7. Kary za zwłokę*),
- określono w nich okres gwarancji na 36 miesięcy od dnia upływu Okresu zgłaszania wad przypadającego na 8.07.2015 r. dla kontraktu 12 oraz na 25.11.2015 r. dla kontraktu 13 oraz odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady na zasadach wynikających z Kc (*Warunki szczególne kontraktu – pkt 11.12. Gwarancja jakości oraz 11.13. Rękojmia za wady*).

Ponadto wykonawcy zostali zobligowani do poszanowania zasad ochrony środowiska przy realizacji inwestycji, m.in. poprzez postępowanie z odpadami i nieczystościami zgodnie z obowiązującymi wymogami, odpowiednim zabezpieczeniu miejsca wykonywanych robót oraz wywozie wszelkich materiałów na swój koszt na legalne składowiska (*Warunki szczególne kontraktu – pkt 4.18. Ochrona środowiska*).

(dowód: akta kontroli str. 313-320, 407-427)

Roboty objęte ww. zamówieniami zostały wykonane i odebrane przez Gminę w terminach umownych⁴². Na wniosek inwestora (Gminy), Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Żaganiu wydał dla ww. inwestycji pozwolenia na użytkowanie⁴³.

(dowód: akta kontroli str. 428-455)

Rozliczenia z wykonawcą następowały zgodnie z obowiązującymi procedurami⁴⁴, a Urząd przedkładał Instytucji Wdrażającej komplet wymaganych dokumentów celem uzyskania dofinansowania.

Całkowita wartość kontraktu 12 wyniosła 5.947,5 tys. zł (4.835,4 tys. zł netto), kontraktu 13 – 25.853,6 tys. zł (21.019,2 tys. zł netto), a kwota uzyskanej refundacji ze środków UE odpowiednio 4.058,4 tys. zł oraz 17.230,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 456-467)

2.2.4. Przed przystąpieniem do realizacji badanych zadań dokonano stosownych zgłoszeń lub wystąpiono – w zależności od potrzeb – o wydanie decyzji administracyjnych, w tym m.in.:

- określających środowiskowe uwarunkowania zgody na realizację przedsięwzięcia⁴⁵ – art. 46a⁴⁶ ustawy POŚ;
- o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego⁴⁷ – art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne;
- o pozwolenie na budowę⁴⁸ – art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴⁹.

Nie stwierdzono naruszenia zasad poszanowania ochrony środowiska przy realizacji ww. inwestycji

(dowód: akta kontroli str. 468-504)

⁴¹ Gwarancja należytego wykonania kontraktu z dnia 25.04.2013 r. w wysokości 584.250 zł (kontrakt 12) oraz gwarancja należytego wykonania kontraktu z dnia 08.04.2013 r. w wysokości 2.486.057,70 zł (kontrakt 13).

⁴² Powiadomienie wykonawcy o wykonaniu robót: z dnia 30.06.2014 r. – kontrakt 12, oraz z dnia 29.10.2014 r. – kontrakt 13. Świadcstwo przejęcia robót z dnia 9.07.2014 r. – kontrakt 12 oraz z dnia 25.11.2014 r. – kontrakt 13.

⁴³ Decyzja Nr 127/2014 z dnia 03.10.2014 r. (kontrakt nr 12), Decyzja Nr 4/2015 z dnia 23.01.2015 r. (kontrakt nr 13).

⁴⁴ Tj. na podstawie przejściowych świadectw płatności zatwierdzonych przez Inżyniera Kontraktu wykonawca wystawiał fakturę, która po weryfikacji przez Urząd (Jednostkę Realizującą Projekt) stanowiła podstawę do zapłaty.

⁴⁵ Decyzja Nr RO.II.7624-8/07 z dnia 12.03.2008 r. (kontrakt nr 12), Decyzja Nr RO.II.7624-9/07 z dnia 21.12.2007 r. (kontrakt nr 13).

⁴⁶ W brzmieniu obowiązującym do dnia 15.11.2008 r.

⁴⁷ Decyzja nr ROŚiB.6341.38.2014 z dnia 8.09.2014 r. (kontrakt nr 13).

⁴⁸ Decyzja Nr 158/2008 z dnia 18.04.2008 r. (kontrakt nr 12), Decyzja Nr 159/2008 z dnia 18.04.2008 r. (kontrakt nr 13).

⁴⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

2.3. Nadzór oraz współpraca z innymi organami

2.3.1. Stosownie do art. 215 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁵⁰ (Ksh) oraz art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁵¹, Burmistrz jako jednoosobowe zgromadzenie wspólników powołał Radę Nadzorczą w Spółce (RN). W Urzędzie znajdowały się dokumenty potwierdzające posiadanie przez członków RN stosownych uprawnień, tj. złożenia egzaminu w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji⁵² bądź wpis na listę radców prawnych albo biegłych rewidentów.

Ustalono, że jeden z członków RN, powołany przez Zgromadzenie Wspólników (Burmistrza) z dniem 1 marca 2013 r. na trzyletnią kadencję, był członkiem rady nadzorczej również innej jednoosobowej spółki prawa handlowego utworzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego⁵³.

(dowód: akta kontroli str. 505-513)

2.3.2. Zarządzeniem z dnia 19 marca 2013 r. Burmistrz określił zasady sprawowania nadzoru nad jednoosobowymi spółkami prawa handlowego utworzonymi przez Gminę. W szczególności określono zasady działania organów Spółki, wyznaczono komórki organizacyjne Urzędu uczestniczące w wykonywaniu nadzoru (Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska) oraz sposób łączności (przepływu informacji) pomiędzy Burmistrzem, a spółkami gminnymi.

(dowód: akta kontroli str. 516-517)

Burmistrz (Walne Zgromadzenie) w wymaganych terminach zatwierdzał – stosownie do art. 231 § 1 i § 2 pkt 1 i 3 Ksh – sprawozdania finansowe Spółki (za rok 2013 – 27 czerwca 2014 r., a za rok 2014 – 22 czerwca 2015 r.) oraz udzielał członkom organów Spółki absolutorium.

Przed zatwierdzeniem ww. sprawozdań Burmistrz dysponował m.in. opiniami biegłego rewidenta z badania sprawozdań finansowych⁵⁴ (potwierdzającymi kompletność i zgodność informacji zawartych w badanych sprawozdaniach), a także – stosownie do wymogu art. 219 § 3 Ksh – pisemnymi sprawozdaniami RN z oceny sprawozdań Zarządu z działalności Spółki⁵⁵ (pozytywnie zaopiniowane) oraz oceny sprawozdań finansowych Spółki⁵⁶ (z rekomendacją zatwierdzenia sprawozdań).

(dowód: akta kontroli str. 518-546)

2.3.3. Zgodnie z art. 10 ust. 8 ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami, Burmistrz określił zasady i tryb przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym podmiotami prawnymi, w tym wzór wniosku o jej przyznanie (m.in. uzależniono tryb jej przyznania od poprawy wyników finansowych⁵⁷, terminowego regulowania zobowiązań o charakterze publicznoprawnym oraz braku naruszenia dyscypliny finansów publicznych)⁵⁸.

(dowód: akta kontroli str. 547-550)

⁵⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1030 ze zm.

⁵¹ Dz. U. z 2011 r., Nr 45, poz. 236.

⁵² Dz. U. z 2015 r., poz. 747.

⁵³ ZAKŁAD KOMUNALNY Sp. z o.o. w Jasieniu (KRS: 0000053251) -100% udział gminy Jasień.

⁵⁴ Opinia z dnia 20 marca 2014 r. dotycząca sprawozdań finansowych za rok 2013, opinia z dnia 23 kwietnia 2015 r. dotycząca sprawozdań finansowych za rok 2014.

⁵⁵ Za rok obrotowy 2013 – ocena Rady Nadzorczej z dnia 4 kwietnia 2014 r., a za rok obrotowy 2014 – ocena Rady Nadzorczej z dnia 13 maja 2015 r.

⁵⁶ Za rok obrotowy 2013 – ocena Rady Nadzorczej z dnia 4 kwietnia 2014 r., a za rok obrotowy 2014 – ocena Rady Nadzorczej z dnia 13 maja 2015 r.

⁵⁷ Tj.: wzrost zysku netto, zmniejszenie straty netto, zwiększenie rentowności netto, obniżenie poziomu kosztów działalności podmiotu, poprawa płynności finansowej.

⁵⁸ Zarządzenie nr 0151/49/08 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz wniosku o przyznanie nagrody rocznej, zmienione zarządzeniem nr 0050/40/2014 z dnia 8 kwietnia 2014 r.

W okresie objętym kontrolą nagroda roczna przyznana została Prezesowi Spółki – zgodnie z trybem i zasadami przewidzianymi w ww. zarządzeniu Burmistrza – jednokrotnie, tj. za 2013 r. Jej wysokość, zgodnie z art. 10 ust. 7 ww. ustawy nie przekroczyła trzykrotności jego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w roku poprzedzającym przyznanie nagrody

(dowód: akta kontroli str. 551-559)

2.3.4. Burmistrz nie skorzystał z możliwości wynikających z art. 18e ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. przeprowadzania w Spółce kontroli w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

(dowód: akta kontroli str. 560-563)

Burmistrz Szprotawy wyjaśnił, że przepisy ww. ustawy nie nakładają obowiązku, a jedynie uprawnienie do przeprowadzania ww. kontroli, przy czym z uwagi na brak informacji o nieprawidłowościach lub skarg na działalność Spółki nie widział konieczności przeprowadzenia kontroli. Ponadto dodał, że (...) *nie mniej jednak, w najbliższym czasie rozważymy przeprowadzenie takiej kontroli, zwłaszcza, że Spółka nie w pełnym zakresie wywiązywała się z obowiązków określonych w decyzji, na co wskazuje np. brak przedkładania corocznych ocen.*

(dowód: akta kontroli str. 561-563)

Nie wyegzekwowano od Spółki realizacji obowiązku, wynikającego z zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, przedkładania do 31 marca każdego roku oceny za rok ubiegły, m.in. w zakresie: częstotliwości występowania awarii, sposobu załatwiania skarg, wniosków pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych, analizy jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 53-58, 564)

W okresie objętym kontrolą komisja rewizyjna nie przeprowadzała kontroli w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, a do Urzędu nie wpłynęły skargi dotycząca realizacji zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

(dowód: akta kontroli str. 565-566)

2.3.5. W zakresie zapewnienia nieprzerwanych dostaw wody dla mieszkańców Urząd współpracował z PPIS. Efektem tej współpracy było bieżące informowanie Gminy, o wynikach badań jakości wody. Ponadto na Spółkę został nałożony obowiązek dowozu wody mieszkańcom w przypadku wystąpienia długotrwałych awarii, skażenia i innych okoliczności, które uniemożliwiłyby dostawy wody za pomocą sieci wodociągowej.

(dowód: akta kontroli str. 165, 567-569)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku dokonanej przez Burmistrza weryfikacji wniosku o zatwierdzenie taryf na okres od 1 listopada 2013 r. do 31 października 2014 r. skutkującej zmniejszeniem proponowanych przez Spółkę stawek⁵⁹, obowiązujące taryfy nie gwarantowały uzyskiwania niezbędnych przychodów oraz nie zapewniały

⁵⁹ W następstwie zmniejszenia proponowanych stawek taryfowych na zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków, w tym m.in. o: 11,7% (z 4,28 zł do 3,78 zł) za odprowadzanie ścieków do kanalizacji z eksploatacją osadników, 20% (z 8,75 zł do 6,97 zł) za odprowadzanie ścieków do kanalizacji i ich oczyszczanie na oczyszczalni ścieków, Spółka w 2014 r. odnotowała stratę z tytułu sprzedaży ścieków w wysokości 285 tys. zł, pokrywając ją zyskiem ze sprzedaży wody.

eliminowania subsydiowania skrośnego⁶⁰, co stanowiło naruszenie przepisu § 3 pkt 1 lit. a i lit. c rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków⁶¹.

(dowód: akta kontroli str. 225-243, 279-281)

Burmistrz wyjaśniając przyczyny korekty wniosku, skutkującej osiągnięciem przez Spółkę straty na odprowadzaniu ścieków, wyjaśnił, że było to podyktowane względami społecznymi. Przyjęcie bowiem stawek pierwotnie proponowanych wiązałoby się ze znacznym obciążeniem mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 599-600)

2. W Urzędzie nie prowadzono ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, co stanowiło naruszenie przepisu art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Konsekwencją braku ww. ewidencji była nierzetelna realizacja obowiązków kontrolnych, o których mowa w art. 9u ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie kontrolowania częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych (przeprowadzono jedynie 3 kontrole w wyniku zgłoszeń mieszkańców) oraz częstotliwości pozbywania się komunalnych osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni ścieków (nie przeprowadzono żadnej kontroli).

(dowód: akta kontroli str. 64, 282)

Według wyjaśnień kierownik Wydziału Gospodarki i Ochrony Środowiska, brak ewidencji był wynikiem przeoczenia. Natomiast brak kontroli przydomowych oczyszczalni ścieków, a w przypadku kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych niewielka ich liczba, wynikały z przyjętego sposobu postępowania. Kontrole były bowiem skutkiem zgłoszeń mieszkańców. Wyjaśniając przyczyny kierownik Wydziału zadeklarowała jednocześnie sporządzenie ewidencji do końca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 587-588)

3. Powołany przez Walne Zgromadzenie (Burmistrza) z dniem 1 marca 2013 r. członek Rady Nadzorczej Spółki był członkiem rady nadzorczej również w innej jednoosobowej spółce prawa handlowego utworzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, co stanowiło naruszenie przepisu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁶², zgodnie z którym jedna osoba może być członkiem rady nadzorczej tylko w jednej ze spółek, o których mowa w art. 1 pkt 4-6 cyt. ustawy⁶³.

(dowód: akta kontroli str. 505-513)

Burmistrz Szprotawy wyjaśnił, że: *do momentu poinformowania mnie o tym fakcie przez kontrolera NIK nie miałem świadomości zasiadania przez jednego z członków rady nadzorczej Spółki równocześnie w radzie nadzorczej innej spółki komunalnej. Mogło to wynikać z braku dostatecznej weryfikacji tej okoliczności na etapie powoływania składu rady nadzorczej. Po powzięciu tej informacji przeprowadziłem z tym członkiem rady nadzorczej rozmowę, w wyniku której złożył on rezygnację z*

⁶⁰ Subsydiowanie skrośne - pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne działalności gospodarczej lub jednej z grup taryfowych odbiorców usług przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej taryfowej grupy odbiorców.

⁶¹ Dz. U. Nr 127, poz. 886.

⁶² Dz. U. z 2013 r., poz. 254 ze zm.

⁶³ Tj. jednoosobowych spółek prawa handlowego utworzonych przez Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego lub spółek prawa handlowego, w których udział jednostek samorządu terytorialnego przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji).

członkostwa w radzie. Jednocześnie informuję, że dołożymy najwyższej staranności w celu wyeliminowania tego typu nieprawidłowości w przypadku powoływania kolejnych członków rad nadzorczych spółek gminnych.

(dowód: akta kontroli str. 515)

W dniu 20 lipca 2015 r. do Urzędu wpłynęło (adresowane na Walne Zgromadzenie Spółki) oświadczenie z dnia 17 lipca 2015 r. o rezygnacji z funkcji członka RN. W uzasadnieniu rezygnacji podano przeciwwskazania natury formalno-prawnej, które nie pozwalają na dalsze pełnienie tej funkcji.

(dowód: akta kontroli str. 514)

4. Nie wyegzekwowano od Spółki realizacji obowiązku, wynikającego z zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, przedkładania do 31 marca każdego roku oceny za rok ubiegły m.in. w zakresie: częstotliwości występowania awarii, sposobu załatwiania skarg, wniosków pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych, analizy jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 53-58, 564)

Burmistrz Szprotawy wyjaśnił, że przyczyną powyższej nieprawidłowości było przeoczenie. Ponadto dodał, że z uwagi na specyfikę przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz stały kontakt Prezesa Zarządu i pracowników Spółki z Gminą, wiele elementów określonych powyżej jest mi znanych mimo nieprzedkładania takich ocen. (...) Nie mniej jednak, Spółka nie przedkładała informacji określonych w zezwoleniu w trybie tam przewidzianym, co nie zostało skontrolowane. Wobec tego podjęte zostaną odpowiednie kroki w celu egzekwowania tego obowiązku za przyszłe okresy sprawozdawcze.

(dowód: akta kontroli str. 561-563)

Ocena cząstkowa

Gmina zapewniła dostawę wody o jakości zdatnej do spożycia niemal wszystkim mieszkańcom. Niewątpliwa poprawa w zakresie gospodarki wodno-ściekowej nastąpi w wyniku wykonania przedsięwzięć w ramach Projektu. Prawidłowo realizowano i rozliczano zbadane inwestycje. Natomiast brak wymaganych ewidencji, a w szczególności zaniechanie realizacji kontroli dotyczących zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków nie pozwala wyeliminować ryzyk związanych z niewłaściwym funkcjonowaniem tych instalacji, co może w przyszłości negatywnie wpływać na jakość wody.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁴, wnosi o:

1. Weryfikację wniosków taryfowych za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, z uwzględnieniem nakazu samofinansowania się tej działalności i eliminowania subsydiowania skrośnego.
2. Założenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz prowadzenie kontroli w zakresie postępowania z nieczystościami płynnymi.

⁶⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

3. Egzekwowanie od Spółki obowiązku przedkładania corocznych ocen dotyczących prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 28 września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

Kontrolerzy:
Anna Tronowicz
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Mariusz Kniat
doradca prawny

.....
podpis